Vlasnička politika

PRAVNIH OSOBA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE

Srpanj 2026. godine

Sadržaj

Uvod 1
1. INSTITUCIONALNI OKVIR, PODJELA PRAVNIH OSOBA I DIONICI 2
1.1. Pravni okvir 2
1.1.1. Zakonski okvir 2
1.1.2. Podzakonski okvir 3
1.2. Podjela pravnih osoba i cilj države kao vlasnika 4
1.3. Uloga državnih tijela u vršenju vlasničkih prava 7
2. RAZLOZI ZA DRŽAVNO VLASNIŠTVO 9
2.1. Sektor: energetika 10
2.2. Sektor: promet i komunikacije 12
2.3. Sektor: financijski sektor 18
2.4. Sektor: šumarstvo 20
2.5. Sektor: upravljanje vodnim resursima i zaštita okoliša 20
2.6. Sektor: proizvodnja, usluge i trgovina 21
2.7. Sektor: javni sektor 23
2.8. Sektor: IT sektor 24
2.9. Sektor: mediji 25
3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE 26
3.1. Selekcijski postupak za članove organa pravnih osoba 26
3.2. Politika primitaka 26
3.3. Politika isplate dividendi i udjela u dobiti 26
3.4. Ciljevi poslovanja 26
3.5. Sustav unutarnjih kontrola 27
3.6. Transparentnost i izvještavanje 27
3.6.1. Objava planova i izvještaja 27
3.6.2. Izvještaj o održivosti 27
3.6.3. Objedinjeno godišnje izvješće 28
4. ODGOVORNO POSLOVNO PONAŠANJE 28
5. PLAN RASPOLAGANJA 29
5.1. Portfelj kojim upravlja Centar za restrukturiranje i prodaju 29
5.2. Plan raspolaganja dionicama i poslovnim udjelima 31
5.3. Plan stjecanja dionica 31
6. PLAN PREOBLIKOVANJA 32
6.1. Regulatorni okvir i popis pravnih osoba 32
6.2. Analiza pravnog položaja, djelatnosti i financiranja 32
6.3. Provedene i planirane aktivnosti 35
7. POTREBA REDOVITOG PREISPITIVANJA I REVIZIJE VLASNIČKE POLITIKE 36

Uvod

Zakonom o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske (NN 102/2025), utvrđen je novi regulatorni okvir izvršavanja članskih prava Republike Hrvatske u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske. Također, navedeni Zakon, zajedno s pripadajućim podzakonskim aktima, predstavlja temelj za postavljanje novih zahtjeva u pogledu korporativnog upravljanja, usklađenih s najboljim međunarodnim standardima, osobito standardima Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD).

Donošenjem Vlasničke politike pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlasnička politika), Republika Hrvatska potvrđuje svoju daljnju opredijeljenost za odgovorno, transparentno i profesionalno upravljanje pravnim osobama u svojem vlasništvu.

Ova Vlasnička politika, između ostalog, definira razloge za vlasništvo države u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, način na koji će država provoditi svoju vlasničku politiku te ulogu i odgovornost državnih tijela uključenih u njezinu provedbu. Također, Vlasnička politika sadrži informacije o relevantnim zakonima i propisima koji su u primjeni, postavlja jasne ciljeve, standarde i očekivanja od pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske bez obzira pružaju li javne usluge ili posluju na tržištu.

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske imaju ključnu ulogu u gospodarskom razvoju, pružanju javnih usluga i ostvarivanju strateških ciljeva države. Stoga je od iznimne važnosti osigurati da pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske djeluju u skladu s najboljim korporativnim praksama, da njihovo upravljanje bude transparentno, odgovorno i usmjereno na dugoročnu održivost i učinkovitost poslovanja.

Novi regulatorni okvir primarno se primjenjuje na pravne osobe u kojima država ostvaruje prevladavajući utjecaj. Republika Hrvatska takav utjecaj ostvaruje u ukupno 47 pravnih osoba, od kojih je 38 pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, dok se preostalih 9 trgovačkih društava u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske nalazi u portfelju Centra. Osim toga, Republika Hrvatska ima manjinski vlasnički udio u još jednom trgovačkom društvu od posebnog interesa, pri čemu su upravljačka prava i način ostvarivanja vlasničkog utjecaja uređena Ugovorom o međusobnim odnosima dioničara.

Nadalje, regulatorni okvir primjenjuje se i na pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske u kojima država nema prevladavajući utjecaj, u slučajevima propisanima zakonom. Odredbe Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na ovisna društva pravnih osoba, osobito na ona koja se prema propisima o računovodstvu razvrstavaju u srednje i velike poduzetnike.

Nakon nekoliko desetljeća privatizacije, svega 47 pravnih osoba ostalo je u većinskom vlasništvu države. Većina tih pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske važna je u strateškom pogledu za Republiku Hrvatsku obzirom da imaju snažan utjecaj na gospodarstvo, investicije, ostvarenje javnih ciljeva i prihode državnog proračuna.

Sagledavajući navedeno, unaprjeđenje korporativnog upravljanja u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske prepoznato je kao područje od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku.

Odluku o tome koje pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske ulaze u kategoriju „posebnog interesa“ donosi Vlada Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada) na temelju opravdanih razloga za vlasništvo sukladno odredbama Zakona. Pažnja je na onim pravnim osobama koje zbog svog strateškog, fiskalnog, gospodarskog ili infrastrukturnog značaja, imaju ključnu ulogu u ostvarivanju javnih ciljeva i interesa Republike Hrvatske. To uključuje, primjerice, pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske koje upravljaju javnim dobrima, pružaju temeljne javne usluge, djeluju unutar prirodnih monopola ili imaju značajan utjecaj na državni proračun.

Upravo ova Vlasnička politika ima za cilj jasno i transparentno definirati razloge zbog kojih Republika Hrvatska zadržava vlasništvo u pojedinim pravnim osobama. Time se osigurava transparentnost i odgovornost u upravljanju državnim portfeljem. Također, važno je naglasiti da se predviđa redovito i sustavno preispitivanje razloga za državno vlasništvo i same politike, najmanje jednom u četiri godine, kako bi se osigurala njena usklađenost s aktualnim strateškim prioritetima i potrebama države.

1. INSTITUCIONALNI OKVIR, PODJELA PRAVNIH OSOBA I DIONICI

1.1. Pravni okvir

1.1.1. Zakonski okvir

Pravni okvir korporativnog upravljanja pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske temelji se na *Zakonu o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske* kao posebnom zakonu koji uređuje materiju trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u kojima je Republika Hrvatska većinski imatelj dionica ili poslovnih udjela ili osnivačkih prava, odnosno u kojima ima prevladavajući utjecaj, te na *Zakonu o trgovačkim društvima* (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 111/12, 125/11, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23 i 136/24), kao općem zakonu koji uređuje materiju svih trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj.

Zakonom o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske uređuje se:

- nadležnost i način izvršavanja članskih prava Republike Hrvatske u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske,
- koordinacija izvršavanja članskih prava Republike Hrvatske u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske,

- primjena standarda korporativnog upravljanja u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske,
- stjecanje i raspolaganje dionicama, poslovnim udjelima i osnivačkim pravima u pravnim osobama,
- obveza transparentnog izvještavanja.

Zakon se primarno primjenjuje na pravne osobe u kojima Republika Hrvatska ima prevladavajući utjecaj, a na odgovarajući način i na pravne osobe u kojima Republika Hrvatska nema prevladavajući utjecaj te na ovisna društva pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske.

Osim navedenih zakona, korporativno upravljanje pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske djelomično je uređeno i posebnim zakonima koji uređuju određene djelatnosti kojima se pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske pretežito bave, kao što su npr. Zakon o kreditnim institucijama, Zakon o zračnim lukama, Zakon o vodama, Zakon o cestama, Zakon o igrama na sreću kao i drugi zakoni.

Nekolicina pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske uređena je i posebnim zakonima, a to su:

- Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP) – Zakon o Centru za restrukturiranje i prodaju
- Financijska agencija (FINA) – Zakon o Financijskoj agenciji
- Hrvatska radiotelevizija (HRT) – Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji
- Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA) – Zakon o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) – Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak
- Hrvatske vode – pravna osoba za upravljanje vodama – Zakon o vodama
- Jadrolinija – Zakon o Jadroliniji, Rijeka
- Plovput d.o.o. – Zakon o Plovputu, Split
- Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. – Zakon o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe.

1.1.2. Podzakonski okvir

Pravni okvir za korporativno upravljanje pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske osim na zakonskim odredbama, temelji se i na nizu podzakonskih akata – prvenstveno uredbama i odlukama Vlade, te pravilnicima Ministarstva financija. Navedeni akti detaljnije razrađuju provedbu Zakona o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, a njihov je cilj osigurati dosljednost, transparentnost i odgovorno upravljanje pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske.

Podzakonski akti i akti poslovanja koje donosi Vlada:

- Uredba kojom se utvrđuje postupak postavljanja financijskih i nefinancijskih ciljeva u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske
- Uredba o politici primitaka članova nadzornih i upravnih organa pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske
- Uredba o stjecanju i raspolaganju dionicama, poslovnim udjelima i osnivačkim pravima
- Uredba o izboru i imenovanju članova nadzornih i upravnih organa pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske
- Odluka o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku
- Odluka o donošenju Vlasničke politike
- Odluka o politici isplate dividende odnosno udjela u dobiti pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske
- Odluka o povjeravanju izvršavanja članskih prava Republike Hrvatske drugom vlasničkom tijelu.

Pravilnici koje donosi Ministarstvo financija su:

- Pravilnik o funkciji usklađenosti u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske
- Pravilnik o objavljivanju i izvještavanju o poslovanju pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske

Ovaj sveobuhvatni okvir podzakonskih akata osigurava operativnu učinkovitost provedbe zakonske regulative i transparentnost u upravljanju pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske.

1.2. Podjela pravnih osoba i cilj države kao vlasnika

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske, sukladno Zakonu, razvrstavaju se u dvije osnovne skupine i to:

1. pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku,
2. ostala trgovačka društva.

Zakonom je također definirano načelo opravdanosti državnog vlasništva, prema kojem Republika Hrvatska može biti nositelj članskih prava u pravnim osobama isključivo ako za to postoji opravdani razlog. Postojanje takvog razloga mora biti jasno utvrđeno i obrazloženo u Vlasničkoj politici (više u poglavlju 2).

Opravdanim razlozima za vlasništvo Republike Hrvatske u pravnim osobama osobito se smatraju: gospodarenje općim i javnim dobrima te dobrima od interesa za Republiku Hrvatsku, upravljanje infrastrukturom i distribucijskim mrežama koje predstavljaju prirodni monopol,

obavljanje djelatnosti pružanja javnih usluga, učinak na državni proračun te obavljanje tržišnih djelatnosti koje doprinose stabilnosti i razvoju gospodarstva. Navedeni razlozi uzimaju se u obzir i prilikom utvrđivanja pravnih osoba od posebnog interesa.

U slučajevima kada opravdani razlog ne postoji, članskim pravima Republike Hrvatske u tim pravnim osobama raspolagat će se s ciljem izlaska Republike Hrvatske iz vlasničke strukture sukladno ovoj Vlasničkoj politici (više u poglavlju 5).

Republika Hrvatska ostvaruje vlasnička prava u pravnim osobama u svom vlasništvu s ciljem ostvarivanja jasno definiranih javnih politika, zaštite strateških interesa države te stvaranja dugoročne vrijednosti za građane kao krajnje vlasnike državne imovine.

Jedan od temeljnih ciljeva Republike Hrvatske jest osigurati održivo i učinkovito pružanje usluga od javnog interesa. U određenim sektorima, poput energetike, prometa, financijske infrastrukture ili drugih djelatnosti od strateškog značaja, pravne osobe u vlasništvu države imaju važnu ulogu u osiguravanju dostupnosti, sigurnosti i kontinuiteta pružanja usluga građanima i gospodarstvu. Pri tome se od tih pravnih osoba očekuje da posluju učinkovito i odgovorno, uz jasno definirane obveze javne usluge i odgovarajuće mehanizme nadzora.

Republika Hrvatska također nastoji očuvati i unaprijediti vrijednost državne imovine. To uključuje ostvarivanje primjerenog povrata na uloženi kapital, učinkovito upravljanje rizicima, održavanje financijske stabilnosti te donošenje poslovnih odluka usmjerenih na dugoročnu održivost i konkurentnost. Financijski ciljevi trebaju biti usklađeni s javnim interesom i specifičnom ulogom pojedine pravne osobe, uz uvažavanje sektorskih i strateških posebnosti.

Važan cilj vlasništva Republike Hrvatske jest doprinos gospodarskom razvoju i jačanju otpornosti nacionalnog gospodarstva. Pravne osobe u državnom vlasništvu mogu imati važnu ulogu u razvoju ključne infrastrukture, poticanju investicija, podršci zelenoj i digitalnoj tranziciji te osiguravanju stabilnosti u sektorima od posebne važnosti za gospodarski i društveni razvoj države.

Republika Hrvatska također očekuje od pravnih osoba u svom vlasništvu da posluju u skladu s načelima odgovornog poslovnog ponašanja, uključujući poštovanje ljudskih prava, zaštitu okoliša, integritet poslovanja, sprječavanje korupcije te primjenu visokih standarda održivosti. Takav pristup doprinosi dugoročnom stvaranju vrijednosti te jačanju povjerenja.

Konačno, cilj Republike Hrvatske jest osigurati da struktura državnog vlasništva bude redovito preispitivana kako bi se utvrdilo postoji li i dalje opravdan javni interes za zadržavanje vlasništva u pojedinoj pravnoj osobi. Državno vlasništvo treba biti usmjereno na područja u kojima ono doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva Republike Hrvatske, dok se u ostalim slučajevima treba razmatrati mogućnost promjene vlasničke strukture ili drugih oblika upravljanja koji mogu učinkovitije ostvariti željene ciljeve.

U nastavku slijedi popis pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske prema podjeli na pravne osobe od posebnog interesa te ostala trgovačka društva.

Pravna osoba od posebnog interesa	% vlasništva RH
Ministarstvo financija	
APIS IT d.o.o.	**100**
Centar za restrukturiranje i prodaju	**100**
Financijska agencija	**100**
Hrvatska banka za obnovu i razvitak	**100**
Hrvatska Lutrija d.o.o.	**100**
Hrvatska poštanska banka d.d.	**53,66**
Ministarstvo kulture i medija	
Hrvatska radiotelevizija	**100**
HINA	**100**
Ministarstvo gospodarstva	
Hrvatska elektroprivreda d.d.	**100**
Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.	**100**
INA – Industrija nafte d.d.	**44,84**
Jadranski naftovod d.d.	**78,51**
Narodne novine d.d.	**100**
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	
Adriatic Croatia International Club d.d.	**79,01**
Croatia Airlines d.d.	**99,64**
HP – Hrvatska pošta d.d.	**100**
Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.	**100**
Hrvatske autoceste d.o.o.	**100**
Hrvatske ceste d.o.o.	**100**
HŽ Cargo d.o.o.	**100**
HŽ Infrastruktura d.o.o.	**100**
HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	**100**
Jadrolinija	**100**
Odašiljači i veze d.o.o	**100**
Plovput d.o.o.	**100**
Zračna luka Dubrovnik d.o.o.	**55**
Zračna luka Osijek d.o.o.	**55**
Zračna luka Pula d.o.o.	**55**
Zračna luka Rijeka d.o.o.	**55**
Zračna luka Split d.o.o.	**55**
Zračna luka Zadar d.o.o.	**55**
Zračna luka Zagreb d.o.o.	**55**

Pravna osoba od posebnog interesa	% vlasništva RH
Ministarstvo obrane	
Agencija Alan d.o.o.	**100**
Pleter-usluge d.o.o.	**100**
Zrakoplovno tehnički centar d.d.	**100**
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	
Hrvatske šume d.o.o.	**100**
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	
Državne nekretnine d.o.o.	**100**
Ministarstvo unutarnjih poslova	
Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o.	**100**
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije	
Hrvatske vode	**100**

Ostala trgovačka društva u većinskom vlasništvu (CERP)	% vlasništva RH
Borovo d.d.	**99,99**
Hrvatska brodogradnja - Jadranbrod d.d.	**100**
Plinacro d.o.o.	**100**
Uljanik brodogradnja 1865 d.o.o.	**97,14**
Brijuni Rivijera d.o.o.	**66,67**
Jadroplov d.d.	**70,44**
HCR-CTRO d.o.o.	**100**
Imunološki zavod d.d.	**79,59**

1.3. Uloga državnih tijela u vršenju vlasničkih prava

Ostvarivanje vlasničkih prava u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske temelji se na koordiniranom djelovanju triju razina ključnih dionika:

1. **Vlasnička razina**, koju čine Vlada za pravne osobe od posebnog interesa i Centar za restrukturiranje i prodaju (dalje u tekstu Centar) za ostala trgovačka društva;
2. **Koordinacijska razina**, koju predstavlja Ministarstvo financija kao središnje tijelo odgovorno za usklađivanje politika i nadzor nad provedbom zakonskog okvira;
3. **Sektorska razina**, koju čine nadležna ministarstva koja djeluju u skladu sa svojim sektorskim nadležnostima.

Ovakav institucionalni okvir omogućuje **razdiobu ovlasti i odgovornosti,** uz osiguravanje **transparentnog, profesionalnog i usklađenog upravljanja** državnim vlasništvom.

U nastavku slijedi pregled uloga i odgovornosti pojedinih dionika u ostvarivanju vlasničkih prava u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske.

Uloge i odgovornosti	Vlada	Ministarstvo financija	Nadležna ministarstva	Centar
Vlasnička politika	- donosi Vlasničku politiku na prijedlog Ministarstva financija	- izrađuje Vlasničku politiku - koordinira i prati provedbu - preispituje i predlaže Vladi izmjene i dopune	- sudjeluje u pripremi i predlaganju Vlasničke politike	- sudjeluje u pripremi i predlaganju Vlasničke politike
Predstavljanje u skupštini	- imenuje predstavnika u skupštini u pravnim osobama od posebnog interesa	-	-	- predstavlja Republiku Hrvatsku u skupštini u ostalim trgovačkim društvima
Imenovanja (NO/uprave)	- bira kandidate za članove nadzornih odbora (Povjerenstvo) - obavlja konzultacije za imenovanje uprava	- sudjeluje u izboru kandidata za člana nadzornog odbora kroz svog predstavnika u povjerenstvu	- sudjeluju u izboru kandidata za člana nadzornog odbora kroz svog predstavnika u povjerenstvu	- sudjeluje u izboru kandidata za člana nadzornog odbora kroz svog predstavnika u povjerenstvu
Postavljanje ciljeva financijskih, nefinancijskih, uključujući ciljeve povezane s čimbenicima održivosti	- postavlja ciljeve poslovanja - određuje podjelu pravnih osoba	- surađuje s nadležnim ministarstvima i Centrom pri predlaganju podjele pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske prema djelatnostima - predlaže Vladi ciljeve poslovanja za pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske - prati postizanje ciljeva kod pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske te o istom izvještava Vladu	- prate poslovanje sektora - predlažu ciljeve poslovanja za pravne osobe i dostavljaju Ministarstvu financija - dostavljaju sektorske analize Ministarstvu financija	- surađuje s nadležnim ministarstvima pri predlaganju podjele ostalih pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske prema djelatnostima - predlaže ciljeve poslovanja za ostala trgovačka društva i dostavlja Ministarstvu financija
Politika primitaka i dividendi	- utvrđuje politiku primitaka te donosi politiku isplate dividendi	- prati provedbu politike primitaka i predlaže odluke o politici isplate dividendi	-	-

Stjecanje, raspolaganje dionicama i poslovnim udjelima	- na prijedlog nadležnog ministarstva donosi odluke o stjecanju i raspolaganju	- preispituje postojanje razloga za vlasništvo - daje prethodnu suglasnost na odluku o stjecanju dionica ili udjela	- predlažu donošenje odluka o stjecanju i raspolaganju dionicama - provode postupke stjecanja/raspolaganja - provode procjene vrijednosti dionica i poslovnih udjela koji su predmet stjecanja/raspolaganja - surađuju s Ministarstvom financija u preispitivanju postojanja razloga za članstvo	- donosi i provodi odluke o raspolaganju za ostala trgovačka društva - provodi procjene vrijednosti dionica i poslovnih udjela koji su predmet raspolaganja
Izvještavanje i javna objava	- zaprima i usvaja objedinjeni godišnji izvještaj o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske te ga podnosi Hrvatskom saboru	- izrađuje i objavljuje objedinjeni godišnji izvještaj o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske	-	-
Javne usluge pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske	-	- objavljuje popis javnih usluga	-	-

2. RAZLOZI ZA DRŽAVNO VLASNIŠTVO

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske djeluju u brojnim sektorima, uključujući energetiku, promet, financije, IT, proizvodnju, usluge, trgovinu, zaštitu okoliša i medije. One čine važan segment BDP-a, imaju značajan utjecaj na gospodarski razvoj, zapošljavanje i prihode državnog proračuna, te sudjeluju u ostvarivanju strateških, ekonomskih i socijalnih ciljeva države.

U kontekstu modernog gospodarskog okruženja, gdje se naglašavaju načela učinkovitosti, transparentnosti i održivog razvoja, Vlasnička politika predstavlja ključni okvir za upravljanje ovim pravnim osobama. Cilj je postići ravnotežu između javnog interesa i tržišnih principa, maksimizirajući doprinos tih pravnih osoba društvu i gospodarstvu.

Slijedi pregled pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, razvrstanih prema sektorima djelovanja u kojima posluju, uz obrazloženje razloga državnog vlasništva.

2.1. Sektor: energetika

Sektor energetike predstavlja temelj moderne ekonomije te obuhvaća cjelokupan energetski lanac – od proizvodnje i prijenosa do distribucije i opskrbe krajnjih korisnika. U Republici Hrvatskoj područje energetike uređeno je Zakonom o energiji i nizom posebnih zakona koji reguliraju pojedine energetske djelatnosti.

Među pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, djelomičnom ili potpunom, od ključnog značaja za funkcioniranje energetskog sustava Republike Hrvatske naročito se ističu:

- Hrvatska elektroprivreda (HEP d.d.), nacionalna elektroenergetska kompanija zadužena za proizvodnju, opskrbu te djelomično distribuciju električne energije,
- Hrvatski operator tržišta energije (HROTE d.o.o.), institucija zadužena za organizaciju i transparentno funkcioniranje tržišta električne energije i plina,
- INA – Industrija nafte (INA d.d.), nacionalna naftna kompanija koja obavlja djelatnosti istraživanja, proizvodnje, prerade i prodaje nafte i naftnih derivata,
- Jadranski naftovod (JANAF d.d.), pravna osoba koja upravlja sustavom transporta i skladištenja nafte i naftnih derivata, čime osigurava stabilnost opskrbe,
- Plinacro (PLINACRO d.o.o.), operator transportnog sustava prirodnog plina u Republici Hrvatskoj, odgovoran za upravljanje i razvoj plinske transportne mreže.

Posebno mjesto u energetskoj infrastrukturi ima LNG Hrvatska (LNG Hrvatska d.o.o.), društvo koje upravlja terminalom za ukapljeni prirodni plin na otoku Krku. Riječ je o društvu kćeri čiji su osnivači Hrvatska elektroprivreda d.d. i PLINACRO d.o.o., a čija je osnovna uloga povećanje sigurnosti i diverzifikacije opskrbe prirodnim plinom.

Također važno je spomenuti društvo koje posluje u okviru HEP grupe, Hrvatski operator prijenosnog sustava (HOPS d.d.), koje je odgovorno za upravljanje, održavanje i razvoj prijenosne mreže električne energije te osiguravanje stabilnog i sigurnog rada elektroenergetskog sustava.

Regulatorni nadzor nad energetskim sektorom provodi Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA), koja osigurava transparentnost tržišta, zaštitu prava potrošača te usklađenost nacionalnog energetskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih pojedine pravne osobe u potpunom ili djelomičnom vlasništvu Republike Hrvatske, a koje djeluju u okviru sektora energetike imaju status pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Hrvatska elektroprivreda d.d. (HEP)- RH 100%

Razlozi za državno vlasništvo: temelje se na strateškoj važnosti osiguranja stabilne, sigurne i održive opskrbe električnom i toplinskom energijom za građane i gospodarstvo Republike Hrvatske. Kao ključni energetski subjekt, HEP d.d. ima ulogu u provedbi energetske tranzicije, razvoju infrastrukture i jačanju elektroenergetske mreže, omogućujući pouzdan prihvat novih obnovljivih izvora energije od strane drugih energetskih subjekata, poduzetnika i građana.

Pored efikasne realizacije investicijskih projekata, HEP d.d. osigurava racionalno korištenje domaćih izvora energije, čime pridonosi energetskoj neovisnosti i održivom razvoju Republike Hrvatske. Sigurnost opskrbe kupaca, izbalansirani i uravnoteženi razvoj svih dijelova zemlje te ispunjavanje ciljeva gospodarskog rasta prioriteti su u poslovanju HEP grupe.

Temeljne djelatnosti uključuju proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu energijom. Kao jedinstveni operator distribucijskog sustava, HEP d.d. omogućuje jednak pristup mreži svim građanima i gospodarskim subjektima, potiče konkurentnost i jača gospodarski razvoj. Državno vlasništvo nad HEP-om ključno je za sigurnost opskrbe, ispunjenje klimatskih ciljeva i razvoj cijelog gospodarstva.

Hrvatski operator tržišta energije d.o.o. (HROTE) - RH 100%

Razlozi za državno vlasništvo: pravna osoba koja upravlja određenim procesima temeljem javnih ovlasti poput vođenja sustava obnovljivih izvora energije (OIE) i isplate poticaja, vođenja EKO bilančne grupe električne energije te ima ključnu ulogu u organizaciji i vođenju tržišta električne energije i plina u Republici Hrvatskoj, što obavlja kao javnu uslugu pod nadzorom Hrvatske energetske regulatorne agencije. Navedene obveze iz područja obnovljivih izvora energije ključne su za realizaciju ciljeva Republike Hrvatske iz Revidiranog Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. – 2030. Isto tako obveze u organizaciji i vođenju tržišta električne energije i plina od ključnog su značaja za nesmetano funkcioniranje tržište električne energije i plina kao i funkcioniranje neovisnih operatora sustava HOPS d.d. i Plinacro d.o.o.

INA-industrija nafte d.d. (INA) - RH 44,84%

Razlozi za državno vlasništvo: proizlaze iz njezine strateške uloge na tržištu nafte, derivata i plina u Republici Hrvatskoj i susjednim zemljama. Kontinuiranim unapređenjem poslovanja i kvalitete proizvoda, INA d.d. doprinosi stabilnosti energetskog sektora.

Državno vlasništvo osigurava pouzdanu opskrbu naftnim derivatima i plinom u svim dijelovima Republike Hrvatske, uključujući slabije razvijena područja.

Razvoj istraživanja nafte i plina, modernizacija preradbenih kapaciteta te primjena novih tehnologija dodatno jačaju stabilnost i konkurentnost INA-e. Očuvanje nacionalnih interesa kroz razvoj kompanije doprinosi sigurnosti i održivosti naftne i plinske industrije.

Uz energetsku sigurnost, INA d.d. ima važan financijski doprinos državnom proračunu. Ostvareni prihodi omogućuju ulaganja u energetski sektor i pridonose gospodarskom razvoju zemlje, te je državno vlasništvo nad INA d.d. važno za dugoročnu stabilnost, sigurnost opskrbe energijom i ukupni razvoj Republike Hrvatske.

Jadranski naftovod d.d. (JANAF)- RH 78,51%

Razlozi za državno vlasništvo: temelje se na strateškoj važnosti upravljanja naftovodnim i skladišnim sustavom te osiguravanju sigurnosti opskrbe naftom na tržištu Republike Hrvatske. Kao operator sustava transporta nafte, JANAF d.d. osigurava učinkovit i ekonomičan transport sirove nafte te skladištenje nafte i naftnih derivata, čime doprinosi energetskoj stabilnosti i neovisnosti Republike Hrvatske.
Sigurnost opskrbe naftom i siguran, učinkovit transport prema susjednim zemljama ključni su za održavanje stabilnosti regionalnog energetskog sektora. JANAF d.d. igra važnu ulogu u daljnjem razvoju i dogradnji naftovodne infrastrukture, osiguravanju pouzdanih transportnih kapaciteta te diversifikaciji opskrbnih pravaca za rafinerije u državama jugoistočne i srednje Europe. Time se otvaraju dodatne poslovne mogućnosti i osiguravaju stabilni prihodi za daljnji razvoj naftovodne infrastrukture, što je u skladu sa strateškim smjernicama razvoja naftovodno-skladišne infrastrukture iz Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske.
Zbog svega navedenog, državno vlasništvo nad JANAF d.d. ključno je za sigurnost opskrbe, stabilnost transporta nafte te dugoročan razvoj energetske infrastrukture u skladu sa strateškim ciljevima Republike Hrvatske. Također, JANAF d.d. ima važan financijski doprinos državnom proračunu.

2.2. Sektor: promet i komunikacije

Prometni sektor u Republici Hrvatskoj ima važnu ulogu u ekonomskom i socijalnom razvoju i povezivanju regija unutar Republike Hrvatske, kao i povezivanju Republike Hrvatske s međunarodnim tržištima. Prometna infrastruktura instrument je regionalnog razvoja koji pokreće razmjenu dobara te bolju pristupačnost svim ekonomskim, zdravstvenim, turističkim i ostalim sadržajima. Obuhvaća različite vidove prometa: cestovni, željeznički, pomorski i zračni promet.

U cestovnom prometu djeluju Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o., dok željeznički promet obuhvaća HŽ Infrastrukturu d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o. Ovi sustavi omogućuju mobilnost, smanjenje emisija i razvoj manje razvijenih regija. Pomorski promet uključuje Jadroliniju, ACI d.d., Jadroplov d.d. i Plovput d.o.o., a zračni promet, važan za turizam i povezanost, obuhvaća Hrvatsku kontrolu začne plovidbe d.o.o., Croatia Airlines d.d. i zračne luke: Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Zračna luka Split d.o.o., Zračna luka Zadar d.o.o., Zračna luka Rijeka d.o.o., Zračna luka Pula d.o.o., Zračna luka Osijek d.o.o. te Zračna luka Zagreb d.o.o.

Sektor elektroničkih komunikacija, što uključuje i radiodifuziju, osnova je za razvoj digitalnog gospodarstva koje djeluje kao pokretač gospodarskog rasta te izravno i neizravno utječe na otvaranje novih radnih mjesta i mogućnosti ulaganja. Odašiljači i veze d.o.o. ključni su za radiodifuziju i dostupnost komunikacijskih mreža.

Sektor poštanskih usluga predstavlja bitan instrument komunikacije i razmjene informacija te ima značajnu ulogu u ispunjavanju ciljeva socijalne, teritorijalne i gospodarske kohezije. Pravna osoba koja djeluje u području sektora poštanskih usluga je HP - Hrvatska pošta d.d. koja pruža univerzalnu poštansku uslugu.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih pojedine pravne osobe u potpunom ili djelomičnom vlasništvu Republike Hrvatske, a koje djeluju u okviru sektora prometa i komunikacije imaju status pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Adriatic Croatia International Club d.d. (ACI) - RH 79,01%
Razlozi za državno vlasništvo: očuvanje prirodnih resursa te smanjenje sive ekonomije (nelegalna privezišta nautičkog turizma) ostvaruju se kontrolom nad nezakonitim sidrenjem u zaštićenim uvalama, primjerice u uvali na ulazu u NP Krka, neposredno uz ACI marinu Skradin, gdje u sklopu održavanja reda na koncesijskom području djelatnici društva osiguravaju i nesmetan plovni put i prilaz marini na način da onemogućavaju ilegalno privezivanje i sidrenje plovila. Uz navedeno, u državni proračun isplaćuje se dividenda od dionica u vlasništvu Republike Hrvatske, što je doprinos prihodima državnog proračuna.
Za razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma ciljevi društva određeni su Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, koja utvrđuje da će se potaknuti širenje mreže nautičkih marina uz jačanje i unaprjeđenje sustava ACI marina. Posebno će se razvijati nautički turizam, kroz razvoj novih marina i mega marina za velike jahte, uvažavajući pritom stvarne tržišne potrebe za tom vrstom usluga te prostorno-planske kapacitete mogućih lokacija za marine.

Croatia Airlines d.d. - RH 99,64%
Razlozi za državno vlasništvo: Croatia Airlines igra ključnu ulogu u povezivanju Republike Hrvatske s ostatkom svijeta, posebno u turističkoj sezoni. Nadalje, državno vlasništvo omogućuje državi da osigura održavanje važnih linija, čak i onih koje nisu komercijalno isplative (javna usluga), ali su važne za povezanost Republike Hrvatske.
Društvo većinu svog poslovanja obavlja na tržištu Europske unije koje je, u dijelu zračnog prometa, u potpunosti liberalizirano i iznimno konkurentno.
Croatia Airlines leti prema mnogim regionalnim zračnim lukama u Republici Hrvatskoj, doprinoseći njihovom razvoju i povezivanju s drugim dijelovima zemlje i svijeta. Državno vlasništvo omogućuje državi da potiče regionalni razvoj kroz održavanje ovih linija. Croatia Airlines je važan čimbenik u gospodarskom sektoru, dovodeći turiste iz cijelog svijeta čime izravno podržava turistički sektor i doprinosi njegovom rastu. Državno vlasništvo osigurava da pravna osoba ostane važan dio hrvatskog gospodarstva. Također državno vlasništvo osigurava ključan resurs nužan za reakciju i zaštitu hrvatskih državljana u vrijeme lokalne ili globalne krize.

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: prema odredbama Zakona o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe, Republika Hrvatska je osnivač i jedini član društva. Predmet poslovanja društva je od interesa za Republiku Hrvatsku. Društvo upravlja ključnim strateškim prirodnim resursom Republike Hrvatske, njezinim zračnim prostorom. Društvo obavlja poslove i zadaće kontrole zračnoga prometa, te druge poslove i zadaće koje se odnose na zračnu plovidbu, za potrebe oružanih snaga Republike Hrvatske. Uobičajena je i prevladavajuća praksa u Europi, ali i u ostatku svijeta, a sukladno međunarodnim sporazumima, da države osnivaju i zadržavaju

vlasništvo u pružateljima usluga u zračnoj plovidbi. Treba imati u vidu da se ovdje radi o kritičnoj infrastrukturi kao i da društvo upravlja ključnim strateškim resursom Republike Hrvatske. Zračna plovidba je ključna za nacionalnu sigurnost, a državno vlasništvo omogućuje veću kontrolu i nadzor nad ovim vitalnim sektorom te, osim toga, polučuje i brojne druge ekonomske i društvene učinke.

HP - Hrvatska pošta d.d. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: HP – Hrvatska pošta d.d. jedini je davatelj univerzalne poštanske usluge u skladu s odredbama Zakona o poštanskim uslugama. U skladu sa člankom 3. Zakona obavljanje univerzalne usluge od interesa je za Republiku Hrvatsku, a djelatnost pružanja univerzalnih poštanskih usluga od javnog je interesa.
Društvo u svojoj poslovnoj mreži, u više od 800 naselja, ima 1.016 poštanskih ureda čime osigurava visoku razinu pružanja univerzalne usluge po pristupačnoj cijeni svim korisnicima poštanskih usluga na cijelom području Republike Hrvatske.
Osim poštanskih usluga, važan dio temeljnog poslovanja čini pružanje logističkih usluga i usluga platnog prometa u više od 1.000 poslovnica diljem zemlje, što društvo čini najvećom uslužnom mrežom u Republici Hrvatskoj.
Ujedno, HP-Hrvatska pošta d.d. obavlja i tržišnu djelatnost na tržištu poštanskih usluga. Društvo je najveći davatelj poštanskih usluga u Hrvatskoj s tržišnim udjelom od 84,3% te unaprjeđuje i jača svoju tržišnu poziciju daljnjim razvojem logističkih i paketnih usluga s fokusom na korisnika, povećava konkurentnost svojeg poslovanja i osigurava značajan doprinos hrvatskom gospodarstvu.

Hrvatske autoceste d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: autoceste su ključni element prometne infrastrukture koji povezuje regije unutar Republike Hrvatske, ali i omogućava međunarodnu povezanost s ostatkom Europe. Državno vlasništvo u društvu koje upravlja infrastrukturom omogućava državi da zadrži potpunu kontrolu nad planiranjem, održavanjem i razvojem ove mreže, što je od strateškog značaja za sigurnost, ekonomski razvoj i teritorijalnu koheziju zemlje.
Državno vlasništvo u društvu osigurava da se upravljanje autocestama vrši u skladu sa širim javnim interesima, a ne samo radi ostvarivanja dobiti.
Nadalje, Republika Hrvatska je tranzitna zemlja koja povezuje srednju Europu s jugoistočnom Europom, a autoceste su ključne za protok ljudi, roba i usluga kroz zemlju. Državno vlasništvo omogućava da Hrvatske autoceste d.o.o. provode politike upravljanja infrastrukturom u skladu s nacionalnim interesima, osobito u kriznim situacijama (npr. potres i obnova Banovine).
Država kao vlasnik društva može utjecati da cestarine ostanu pristupačne za sve građane i gospodarstvo, da ne postanu preveliko financijsko opterećenje, osobito za one koji žive u ruralnim ili manje razvijenim područjima.
Autoceste kao javno dobro u vlasništvu Republike Hrvatske su Zakonom o cestama dane na upravljanje, građenje i održavanje trgovačkom društvu u vlasništvu Republike Hrvatske, kako bi se osigurala primjena potrebnih politika Republike Hrvatske u upravljanju ovom strateškom infrastrukturom, kao i razvoj auto-cestovne mreže u skladu sa strateškim programima i ciljevima Republike Hrvatske.

Hrvatske ceste d.o.o. - RH 100%

Razlozi za državno vlasništvo: Hrvatskim cestama povjereno je na upravljanje javno dobro u općoj uporabi – mreža državnih cesta – u vlasništvu Republike Hrvatske (prema Zakonu o cestama). Radi se o društvu koje upravlja, održava i gradi ceste koje imaju status državnih cesta i u vlasništvu su Republike Hrvatske te imaju status javnog dobra u općoj uporabi. Državne ceste su javne ceste od osobitog državnog značaja u smislu društvenog, gospodarskog i prometnog značenja.

Društvu je povjereno upravljanje, građenje i održavanje mreže državnih cesta koje povezuju Hrvatsku u europski prometni sustav, prometno povezivanje hrvatskih regija, povezivanje središta županija, povezivanje s regionalnim središtima susjednih država, omogućavanje tranzitnog prometa te prometovanje na velikim otocima.

HŽ Cargo d.o.o. - RH 100%

Razlozi za državno vlasništvo: HŽ Cargo d.o.o. ima važnu ulogu u povećanju prometa na koridoru RH1 (bivši X. paneuropski koridor) ključnom za integraciju Republike Hrvatske u europske prometne tokove. To osigurava stabilnost i održivost željezničkog sustava u cjelini, uključujući i putnički prijevoz. Nadalje, prisutnost HŽ Cargo-a d.o.o. na manje razvijenim područjima Republike Hrvatske (na koridoru Baltik-Jadran) osigurava gospodarsku povezanost tih regija s ostatkom zemlje. Osim toga, dalmatinska pruga, koja povezuje jadranske luke s unutrašnjosti zemlje, ovise o HŽ Cargo-u d.o.o., čime se osigurava bitna infrastruktura za gospodarski razvoj i povezivanje Republike Hrvatske s globalnim tržištima. HŽ Cargo d.o.o. omogućuje smanjenje teretnog prometa na cestama, što je važno za smanjenje zagađenja i opterećenja prometne mreže, što je u skladu s ciljevima EU-a, poput Green Deal-a i Strategije za održivu i pametnu mobilnost.

Stoga, strateška uloga HŽ Cargo-a d.o.o. nadilazi kratkoročne tržišne učinke i ima širi društveni, ekonomski i ekološki značaj.

HŽ Infrastruktura d.o.o. - RH 100%

Razlozi za državno vlasništvo: željeznička infrastruktura je javno dobro u općoj uporabi, ujedno i strateška infrastruktura. Društvo je jedini upravitelj željezničkom infrastrukturom te je osnovano za upravljanje, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture odnosno razvoj željezničke infrastrukture u skladu s općom politikom razvoja i financiranja željezničke infrastrukture Republike Hrvatske.

Povezivanje morskih luka i luka unutarnjih voda željezničkom infrastrukturom s Europom od presudnog je značaja za ostvarivanje gospodarskih i sigurnosnih ciljeva. Država ima obavezu omogućiti, na transparentan i nediskriminirajući način, pristup željezničkoj infrastrukturi svim željezničkim prijevoznicima pod jednakim uvjetima.

Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine utvrđena su četiri razvojna smjera, a od ta četiri razvojna smjera na tri - "Održivo gospodarstvo i društvo", "Zelena i digitalna tranzicija" i "Ravnomjerni regionalni razvoj" - željeznička infrastruktura, kojom upravlja društvo, ima bitan doprinos. Strategija razvoja željezničkog sektora RH do 2032. godine, Nacionalni planovi razvoja željezničke infrastrukture za razdoblje do 2030., Nacionalni plan upravljanja željezničkom infrastrukturom i uslužnim objektima i razvoja usluga željezničkog prijevoza za

razdoblje do 2030. kao i Modernizacija i restrukturiranje, dokumenti su koji imaju viziju razvijenog željezničkog sustava Republike Hrvatske koji pruža kvalitetne usluge društvu i u potpunosti je integriran s drugim granama prometa unutar RH, EU i područjima u okruženju.

HŽ Putnički prijevoz d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: osiguravanje pouzdanog, sigurnog, dostupnog i ekološki održivog javnog prijevoza koji ispunjava potrebe svih građana, uključujući one u manje razvijenim područjima.
Kroz ekonomski prihvatljive usluge i jednak pristup mobilnosti, javni željeznički prijevoz doprinosi razvoju održivog prometnog sustava, smanjenju regionalnih nejednakosti, jačanju društvene pravednosti te poticanju demografskog i gospodarskog razvoja. Kao društveno korisna i strateški važna usluga, željeznički prijevoz omogućuje državi dugoročno i koordinirano ulaganje u povećanje mobilnosti, razvoj integriranog prijevoza, uključivanje željeznice u gradske prometne sustave te ostvarivanje nacionalnih razvojnih ciljeva

Jadrolinija, Rijeka - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: osnovna djelatnost koju obavlja Jadrolinija je pružanje usluga redovitog javnog prijevoza koje su od općeg gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku, a odnosi se na pomorski promet odnosno djelatnost linijskog (redovnog) pomorskog prijevoza putnika i tereta i ima poseban značaj za Republiku Hrvatsku.
Jadrolinija, kao najveći putnički brodar u Republici Hrvatskoj, osigurava cjelogodišnje povezivanje otoka s kopnom, te otoka međusobno, a sve u cilju bolje mobilnosti stanovništva, posebice otočana, brži i ekonomičniji prijevoz, ujednačeni razvoj županija, povezanost raznih vidova prometa, što je istovremeno i preduvjet razvitka gospodarstva i stvaranja boljih uvjeta života kao i ostanka stanovništva na otocima, što predstavlja jedan od temelja obnove demografske slike Republike Hrvatske.
Značaj i veličinu Jadrolinije na hrvatskom tržištu potkrjepljuju i podaci regulatora linijskog obalnog pomorskog prometa (2023. godine Jadrolinija je prevezla 85,8% putnika i 89,4% vozila od ukupno prevezenih putnika i vozila na državnim linijama u odnosu na 2022. godinu).

Odašiljači i veze d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: pravna osoba je jedini pružatelj prijenosa i odašiljanja RTV programa HRT-a te upravlja nacionalnim zemaljskim multipleksima M1 i M2. Kao ključni operator u elektroničkim komunikacijama, OIV d.o.o. osigurava pouzdanu distribuciju radijskih i televizijskih sadržaja s dosegom do 99% građana u Republici Hrvatskoj, uključujući ruralna i slabo naseljena područja, te putem satelita i interneta hrvatskoj dijaspori diljem svijeta. Ujedno upravlja strateškom komunikacijskom i državnom informacijskom infrastrukturom od javnog interesa i nositelj je dozvola za uporabu radiofrekvencijskog spektra za digitalnu televiziju.
Razvojem svjetlovodne i radiodifuzijske mreže, te specijaliziranih obrambenih sustava za upravljanje krizama, OIV aktivno doprinosi digitalnoj transformaciji, strateškoj nacionalnoj i europskoj autonomiji i ravnomjernom razvoju zemlje, a time stabilnosti i razvoju gospodarstva u skladu s nacionalnim strateškim dokumentima. OIV djeluje u sektoru obrane i kritične infrastrukture, dok je u području kibernetičke sigurnosti klasificiran kao ključni subjekt.

Zbog svega navedenog, državno vlasništvo nad OIV-om ključno je za očuvanje medijskog i informacijskog suvereniteta, otpornosti i sigurnosti komunikacija, kao i ostvarenja strateških ciljeva i interesa Republike Hrvatske.

Plovput d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: pravna osoba obavlja važne javne usluge vezane uz sigurnost plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, temeljem Pomorskog zakonika i Zakona o Plovputu, Split. Održava pomorske plovne putove, postavlja i održava objekte sigurnosti plovidbe (svjetionike, plutače), vodi službeni registar tih objekata te uklanja podrtine i potonule stvari. Također, upravlja obalnim radijskim postajama koje, zajedno sa svjetionicima s posadom, čine ključne promatračke točke u sustavu traganja i spašavanja na moru, u skladu s međunarodnim konvencijama.
Državno vlasništvo omogućuje pouzdano pružanje usluga od javnog interesa koje nisu komercijalno isplative, očuvanje nacionalne sigurnosti i stratešku kontrolu nad infrastrukturom sigurnosti plovidbe. Time se osigurava dostupnost, razvoj i modernizacija sustava, a država zadržava mogućnost regulacije cijena te usklađivanje upravljanja s javnim interesima, uključujući obveze iz područja kibernetičke sigurnosti.

Zračna luka Dubrovnik d.o.o, Zračna luka Osijek d.o.o., Zračna luka Pula d.o.o., Zračna luka Rijeka d.o.o., Zračna luka Split d.o.o. i Zračna luka Zadar d.o.o. - RH 55% u svakoj od navedenih zračnih luka
Razlozi za državno vlasništvo: osnovna djelatnost koju obavlja pojedinačna zračna luka odnosi se na upravljanje općim dobrima i dobrima od interesa za Republiku Hrvatsku koja su kao takva utvrđena posebnim propisima (Zakon o zračnim lukama) i svaka navedena zračna luka ima poseban značaj za Republiku Hrvatsku, a odnosi se na upravljanje nekretninama i drugom imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske te funkcioniranje zračnog prometa.
Zračna luka je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku.
Pružanje usluga u zračnom prometu jedna je od osnovnih djelatnosti kojom se bavi svaka navedena zračna luka koja u tom smislu doprinosi povezanosti Republike Hrvatske, razvoju ove i povezanih gospodarskih grana te je time od posebnog značaja za Republiku Hrvatsku.
Zračne luke su kritična infrastruktura i važne su za nacionalnu sigurnost. Zračne luke su ključne za povezivanje Republike Hrvatske s ostatkom svijeta, posebno za turizam. Na ovaj način država može osigurati da se zračne luke razvijaju na način koji će podržati nacionalne interese u pogledu povezanosti i turizma. Država može koristiti zračne luke kao alat za poticanje regionalnog razvoja, osiguravajući letove prema manje razvijenim područjima i potičući gospodarski rast.

Zračna luka Zagreb d.o.o. - RH 55%
Razlozi za državno vlasništvo: u skladu s Ugovorom o koncesiji za izgradnju i upravljanje Zračnom lukom Zagreb između Republike Hrvatske i Međunarodne zračne luke Zagreb d.d. imovina društva Zračna luka Zagreb d.o.o. predana je na upravljanje koncesionaru. Nakon isteka koncesije ova imovina se vraća na upravljanje društvu Zračna luka Zagreb d.o.o. zajedno s ulogom operatera Zračne luke Franjo Tuđman. Društvo također pruža tehničku podršku

predstavniku davatelja koncesije u provedbi Ugovora o koncesiji za izgradnju i upravljanje Zračnom lukom Zagreb između Republike Hrvatske i Međunarodne zračne luke Zagreb d.d.

2.3. Sektor: financijski sektor

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske koje posluju u financijskom sektoru su Hrvatska poštanska banka d.d. (HPB), peta po veličini banka u Hrvatskoj, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), razvojna i izvozna banka koja financira strateške projekte te Financijska agencija (FINA) koja je važna za digitalne usluge i financijsku infrastrukturu.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih pojedine pravne osobe u djelomičnom ili potpunom vlasništvu Republike Hrvatske, a koje djeluju u okviru sektora financija imaju status pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Financijska agencija (FINA) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: Financijska agencija obavlja poslove koji proizlaze iz javnih ovlasti koji su joj povjereni na temelju zakona ili drugih akata, kao i djelatnosti pružanja javnih usluga s ciljem osiguravanja njihove dostupnosti, pristupačnosti, učinkovitosti i kontinuiteta. Uz navedeno, obavlja i tržišne djelatnosti, pri čemu na tržištu nastupa pod jednakim uvjetima kao i druge pravne osobe, u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje zaštita tržišnog natjecanja.

U Financijskoj agenciji ostvaruje se više ciljeva javnih politika koje se navode u nastavku:
- cjelovita podrška poslovnim procesima javnog sektora, kao što su primjerice informatičko-tehnološka i operativno-tehnološka podrška radu sustava državne riznice, pružanje cjelovite informatičko-tehnološke podrške Središnjem registru osiguranika (REGOS), operativno vođenje sustava Registra zaposlenih u državnoj službi javnim službama i centraliziranog obračuna plaće (COP) i dr;
- digitalizacija platnog prometa i svih povezanih transakcijskih isprava za Republiku Hrvatsku, uključujući uspostavu i vođenje jedinstvenog informacijsko-komunikacijskog sustava za provedbu svih vrsta transakcija prema državnim tijelima i od njih te s njim povezana digitalna rješenja, kao što su primjerice operativno vođenje Centralne platforme za razmjenu računa u javnoj nabavi i uloga centralnog informacijskog posrednika za Republiku Hrvatsku i dr;
- administrativno-tehničko povezivanje tijela javne vlasti, kao i ostalih korisnika mreže određenim propisom kojim se uređuje državna informacijska infrastruktura, u zajedničku računalno-komunikacijsku mrežu, kao što je usluga uspostave, nadzora, upravljanja i održavanja računalno-komunikacijske mreže HITRONet;
- poslovna i informatičko-tehnološka podrška komponentama državne informacijske infrastrukture i dijeljenim uslugama u okviru Centra dijeljenih usluga, sukladno propisima kojima se uređuje državna informacijska infrastruktura;
- ustrojavanje, razvoj, vođenje, održavanja registara, evidencija i drugih zbirki podataka u koje se upisuju pravne i fizičke osobe, njihove stvari, prava i obveze te drugi podaci;

- tehnološko i operativno upravljanje sustavom provedbe ovrhe na novčanim sredstvima, sustavom e Dražba za provođenje ovrhe na nekretninama i pokretninama u stečajnim, ovršnim postupcima i postupcima osiguranja te operativno sudjelovanje u provedbi stečajnog postupka, postupaka stečaja potrošača te predstačajnih nagodbi i postupaka.

Sudjelovanjem Financijske agencije u ekosustavu državne informacijske infrastrukture, Republika Hrvatska ostvaruje cilj ubrzavanja digitalne transformacije društva. Obavljanjem tržišnih djelatnosti iz domene infrastrukture nacionalnog financijskog tržišta (nacionalni klirinški sustav, eksternalizacija platnog prometa i sl.), kao i iz domene obavljanja ključnih usluga digitalne infrastrukture države i gospodarstva (pružatelj usluga povjerenja, informacijski posrednik za razmjenu e-računa i fiskalizaciju i sl), Financijska agencija osigurava podršku njegovom funkcioniranju.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: sukladno zakonodavnom okviru, HBOR je razvojna i izvozna banka Republike Hrvatske. Svojim poslovanjem HBOR, u okviru svojih ovlasti i nadležnosti, potiče sustavni, održivi i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak kao i jačanje i internacionalizaciju hrvatskog gospodarstva što predstavlja potporu širim gospodarskim i strateškim ciljevima u interesu Republike Hrvatske. U skladu sa „Strategijom poslovanja Hrvatske banke za obnovu i razvitak za razdoblje 2025.-2030.“ HBOR potiče razvoj tržišta rizičnog, vlasničkog i kvazi-vlasničkog kapitala u Republici Hrvatskoj investiranjem u rizični i poduzetnički kapital čime ostvaruje pozitivni utjecaj na razvoj malih i srednjih poduzetnika i inovativnih brzorastućih poduzeća te podržava privatni sektor, posebice mikro, mala i srednja poduzeća koji ulažu u nove tehnologije i razvoj digitalnih usluga.
HBOR potiče domaće poduzetnike da prošire svoje aktivnosti na međunarodno tržište kroz unaprjeđenje postojećih programa financiranja i osiguranja izvoza, čime bi se osnažila njegova uloga kao nacionalne izvozno-kreditne agencije. HBOR usmjerava financiranje na projekte kojima se pridonosi zelenoj tranziciji i prati usklađenost svog portfelja s ciljevima Pariškog sporazuma, čime pridonosi ostvarenju cilja postizanja klimatske neutralnosti do 2050.

Hrvatska poštanska banka d.d. (HPB)- RH 53,66%
Razlozi za državno vlasništvo: HPB doprinosi stabilnosti financijskog sektora kontinuiranim jačanjem tržišne pozicije i poticanjem razvoja financijskih inovacija. Kao banka u većinskom državnom vlasništvu, ostvaruje izravan doprinos prihodima državnog proračuna kroz plaćanje poreza i isplatu dividende Republici Hrvatskoj kao većinskom vlasniku. Istodobno, kroz namjenske programe kreditiranja u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te sustavnu potporu razvojnim i poduzetničkim projektima, banka aktivno pridonosi ravnomjernom gospodarskom razvoju i jačanju lokalnih zajednica. Nadalje, proaktivnim tržišnim pristupom i ponudom konkurentnih proizvoda, HPB potiče tržišno natjecanje među bankama i pridonosi povoljnijim kamatnim stopama na depozite građana, čime izravno podiže razinu konkurentnosti i učinkovitosti cjelokupnog hrvatskog bankarskog sektora.

.

2.4. Sektor: šumarstvo

Šumarski sektor, u kojem djeluje pravna osoba Hrvatske šume d.o.o., ima gospodarsku, ekološku i društvenu funkciju. Sektor šumarstva je značajan izvor zapošljavanja posebno u manje razvijenim područjima zemlje, na koji se prirodno veže drvna industrija. Ima važnu ulogu u zaštiti okoliša i prirode, u borbi protiv klimatskih promjena, smanjenja stakleničkih plinova i gubitaka bioraznolikosti te je važan za razvoj ruralnih područja i biogospodarstva.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih društvo Hrvatske šume d.o.o. ima status pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Hrvatske šume d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: osnovna djelatnost koju obavlja društvo je gospodarenje dobrima od interesa za Republiku Hrvatsku, koja su kao takva utvrđena Ustavom Republike Hrvatske i odredbama Zakona o šumama, odnosno gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske. Šume i šumska zemljišta dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku te imaju njezinu osobitu zaštitu. Društvo gospodari s 97% ukupne površine šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske.
Održivost šuma i šumskog zemljišta je važna za život i rad postojećih i budućih naraštaja pa ovaj resurs treba biti u službi gospodarskog rasta te zaštite nacionalnih interesa. Također, ova pravna osoba nema jedini cilj maksimiziranje dobiti, već se kroz njega ostvaruju i društveni ciljevi.
Društvo uplaćuje dio dobiti u Državni proračun Republike Hrvatske te time doprinosi prihodima državnog proračuna.

2.5. Sektor: upravljanje vodnim resursima i zaštita okoliša

U Republici Hrvatskoj područje zaštite okoliša uređeno je nizom propisa, među kojima posebno mjesto imaju Zakon o vodama i Zakon o zaštiti okoliša, kojima se uređuje pravni okvir za upravljanje vodama, očuvanje kvalitete voda te zaštitu ekosustava. Upravljanje vodnim resursima od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku jer voda predstavlja prirodno bogatstvo i opće dobro koje uživa osobitu zaštitu države.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih pravna osoba Hrvatske vode ima status pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Hrvatske vode, pravna osoba za upravljanje vodama - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: djelatnost upravljanja vodama (rijekama, potocima, jezerima i priobalnim morem) i zaštite voda izvorna je ingerencija države, kao i djelatnost zaštite od štetnog djelovanja voda. Hrvatske vode upravljaju obranom od poplava. Polazeći od načela da voda nije komercijalni proizvod kao neki drugi proizvodi, nego je naslijeđe koje treba čuvati, štititi i mudro i racionalno koristiti, prihod od vodnih naknada koristi se prema načelima solidarnosti i prvenstva u potrebama na državnom području te se time podupire uravnoteženi razvoj cjelokupnog teritorija Republike Hrvatske. Hrvatske vode su pravna osoba za upravljanje

vodama, kao ustanova *sui generis* koje posluju po neprofitnom modelu, odnosno prema načelima koja vrijede za ustanove kao neprofitne organizacije. Hrvatske vode upravljaju javnim vodnim dobrom i obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu temeljem posebnog zakona (Zakon o vodama). Vode su opće dobro i imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske.

2.6. Sektor: proizvodnja, usluge i trgovina

Sektor proizvodnje, usluga i trgovine obuhvaća pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske čije djelatnosti imaju strateški značaj za nacionalnu sigurnost, gospodarski razvoj i javni interes Republike Hrvatske. U ovaj sektor spadaju društva koja upravljaju ključnim resursima, pružaju specijalizirane usluge od državnog značaja ili podržavaju obrambene i sigurnosne kapacitete države. Državno vlasništvo u ovom sektoru omogućuje nadzor nad strateškim resursima, očuvanje nacionalnih interesa te osiguravanje stabilnosti, sigurnosti i učinkovitosti u pružanju usluga od javnog interesa.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih pojedine pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske, a koje djeluju u okviru sektora proizvodnje, usluga i trgovine imaju status pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Agencija ALAN d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: očuvanje nacionalnih interesa, sigurnosti i gospodarskog razvoja. Kao jedino ovlašteno društvo za promet naoružanjem i vojnom opremom, Agencija Alan d.o.o. omogućuje državi stratešku kontrolu nad distribucijom vojne tehnologije, sprječavajući njezinu zloupotrebu i osiguravajući da svi postupci budu u skladu s nacionalnim i međunarodnim sigurnosnim standardima.
Vlasništvo Republike Hrvatske nad Agencijom Alan d.o.o. također omogućava poticanje razvoja domaće obrambene industrije i smanjenje ovisnosti o stranim dobavljačima. To rezultira jačanjem kapaciteta domaćih tvrtki te povećanjem izvoza i zaposlenosti u sektoru obrane. Kao predmet poslovanja ističe se proizvodnja eksplozivnih tvari, oružja, streljiva, naoružanja i vojne opreme te istraživanje i/ili razvoj naoružanja i vojne opreme, a što utječe na gospodarski razvoj. Dio dobiti koja se ostvari poslovanjem upotrebljava se za unaprjeđenje i razvoj sustava obrane Republike Hrvatske. Osim toga, kroz vlasništvo nad društvom država aktivno sudjeluje u međunarodnim inicijativama i projektima, čime jača svoju političku i sigurnosnu poziciju na globalnoj razini. Država stoga vlasništvom nad društvom osigurava da strateški resursi ostanu pod kontrolom, omogućujući dugoročnu stabilnost, sigurnost i gospodarski rast.

Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o. (AKD) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: pravna osoba odgovorna za izradu osobnih i putnih dokumenata uključujući vize te izdavanja kvalificiranih certifikata na osobnoj iskaznici.
Putovnice i osobne iskaznice ključne su za kontrolu granica i identifikaciju osoba, što je od vitalnog značaja za nacionalnu sigurnost i sigurnost Schengenskog prostora.

Zbog toga je AKD d.o.o. kao i gotovo svi proizvođači identifikacijskih isprava u Europskoj uniji u državnom vlasništvu ili pod izravnom kontrolom države.
AKD d.o.o. je pružatelj usluga povjerenja (ovlašteni je EU Trust service provider), potpuno integriran u europski sustav interoperabilnosti.
AKD d.o.o. je i pružatelj usluga Centra dijeljenih usluga kojeg je odredila Vlada temeljem Zakona o državnoj informacijskoj infrastrukturi i Uredbe o organizacijskim tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu.
Osiguranje nacionalne sigurnosti kroz pružanje usluge koje su ključne za sigurnost informacijskih sustava u javnom sektoru, kao i za zaštitu privatnosti građana te razvoj e-uprave i podrška implementaciji digitalnih tehnologija koje omogućavaju bolju interakciju između države i građana.

Državne nekretnine d.o.o. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: Osnovna djelatnost koju pravna osoba obavlja propisana je člankom 14. Zakona o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 155/23) i uključuje upravljanje i raspolaganje fondom stanova i poslovnih prostora od komercijalne vrijednosti te rezidencijalnim objektima i ostalim nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske. Društvo upravlja s nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske vodeći se načelima upravljanja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske propisanih Zakonom o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske te kroz vlasništvo u društvu, Republika Hrvatska regulira i maksimizira učinkovitost raspolaganja nekretninama, što kroz komercijalnu, što kroz društveno odgovornu svrhu.
Primarni cilj društva je aktivirati državnu imovinu stavljanjem u funkciju praznih nekretnina kao i pravno regulirati odnose sa što većim brojem korisnika, sukladno važećoj zakonskoj regulativi.
Također, društvo uplaćuje dio sredstava s osnove dobiti u državni proračun te time pridonosi prihodima državnog proračuna.
Društvo sudjeluje i u Programu mjera izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava u skupini predmeta Statileo protiv Hrvatske (broj zahtjeva: 12027/10 i dr.) i Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-1-3242/2018 i dr. u sklopu treće programske mjere na način da će se uređivati prazni stanovi u vlasništvu Republike Hrvatske na upravljanju društva, a koji bi se davali u najam ili prodavali bivšim zaštićenim najmoprimcima.

Hrvatska Lutrija d.o.o. - RH 100 %
Razlozi za državno vlasništvo: Republika Hrvatska putem Hrvatske Lutrije d.o.o. održava ravnotežu na tržištu igara na sreću u smislu društveno odgovornog priređivanja, zaštite najosjetljivijih društvenih skupina, financiranja raznih društveno korisnih programa za razvoj sporta, borbe protiv droge i drugih oblika ovisnosti, kulture, razvoja civilnog društva itd. Također, cilj je i generiranje stabilnih i kontinuiranih prihoda za državni proračun.

Narodne novine d.d. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: Narodne novine d.d. kao nositelj objave najvažnijih pravnih akata objavljuje zakone, uredbe, odluke i druge akte kao neupitan izvor u pogledu pravnih

informacija. Objava pravnih akata i oglasa javne nabave u vlasništvu države jamči neutralnost i objektivnost bez utjecaja privatnih interesa i političkih pritisaka. Kao javna domena u vlasništvu države osigurana je dugoročnim čuvanjem i dostupnošću svima bez ograničenja.
Društvo osigurava dostupnost službenih publikacija poput zakona, propisa, uredbi, službenih natječaja i dr. Nadalje, osigurava nadzor nad izvorima službenih informacija, pruža podršku državnim tijelima i institucijama, kao i građanima te doprinosi pravnom poretku i transparentnosti.

Pleter-usluge d.o.o. - RH 100%

Razlozi za državno vlasništvo: Društvo je Vlada Republike Hrvatske osnovala 23. prosinca 2005. Odlukom o osnivanju trgovačkog društva „Pleter-usluge“ d.o.o. („Narodne novine“, br. 151/05, 92/08, 88/09 i 97/13.). Trgovačko društvo započelo je s radom 2007. godine primarno za potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske. Usluga prehrane predstavlja najznačajniju uslugu koju društvo pruža za potrebe Ministarstva obrane. Djelatnost društva direktno je vezana uz infrastrukturu Ministarstva obrane. Naime, društvo u svojem portfelju nema nekretnine, već koristi prostore za rad koje je Ministarstvo obrane dalo na korištenje društvu. Društvo predstavlja važan čimbenik sustava domovinske sigurnosti i pouzdan je partner u kriznim situacijama. Državno vlasništvo nad društvom osigurava da njegova potpora obrambenom resoru jamči dugoročnu stabilnost, samodostatnost i sigurnost, čime se dodatno naglašava njegova uloga u ostvarivanju strateških ciljeva države.

Zrakoplovno-tehnički centar d.d. - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: Trgovačko društvo obavlja poslove održavanja, obnove, popravka zrakoplova i zrakoplovno-tehničkih materijalnih sredstava. Djelatnost društva usko je vezana za Ministarstvo obrane, a više od 80% prihoda društva proizlazi iz pružanja usluga održavanja zrakoplova Oružanih snaga Republike Hrvatske. Razlozi za vlasništvo proizlaze prvenstveno iz sigurnosnog aspekta. Usluge koje pruža trgovačko društvo direktno utječu na operativnu raspoloživost Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva, posebno na protupožarne zrakoplove čije se održavanje više razine u najvećoj mjeri provodi u Zrakoplovno-tehničkom centru d.d. U zemljama Europske unije određene tvrtke imaju tražene sposobnosti održavanja, ali su kapacitirane za održavanje nacionalnih protupožarnih flota, pa je mala vjerojatnost da bi mogli zadovoljiti operativne zahtjeve Republike Hrvatske, a procjenjuje se da su i značajno skuplji. Stoga je važno sposobnost održavanja protupožarnih zrakoplova (Canadair CL-415 i Air Tractora AT-802) koje posjeduje Zrakoplovno-tehnički centar d.d. zadržati u Republici Hrvatskoj u okviru postojećeg društva.

2.7. Sektor: javni sektor

U sektoru javnih pravnih osoba ključnu ulogu ima **Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP)**, koji provodi upravljanje i raspolaganje državnim udjelima u trgovačkim društvima koja nisu od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku te provodi javne ovlasti u ime Republike Hrvatske.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih Centar ima status pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: Centar obavlja javne ovlasti propisane zakonom. Također, kao zakonski zastupnik Republike Hrvatske, Centar izvršava u ime Republike Hrvatske njezina članska prava u ostalim trgovačkim društvima. Centar prodaje odnosno raspolaže dionicima i poslovnim udjelima čiji je imatelj Republika Hrvatska, a koje nisu pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku odnosno provodi aktivnosti za izlazak države iz vlasništva, posebno onih trgovačkih društava u kojima država nema priliku znatnije utjecati niti sudjelovati u donošenju odluka.
Također izvršava prijenos dionica bez naknade HRVI iz Domovinskog rata i članovima obitelji smrtno stradaloga, odnosno nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

2.8. Sektor: IT sektor

Sektor IT ima vodeću ulogu vezano za digitalnu transformaciju društva te razvoj sigurne digitalne infrastrukture i javnih digitalnih usluga i popularizaciju digitalne transformacije u svim područjima života i djelovanja hrvatskih građana, gospodarstva i javnog sektora. Za provedbu određenih aktivnosti zaduženo je društvo APIS IT d.o.o., pravna osoba u vlasništvu Republike Hrvatske.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih APIS IT d.o.o. ima status pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Agencija za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama d.o.o. (APIS IT) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: APIS IT doprinosi kontinuiranoj izgradnji i održavanju sustava koji omogućuje međusobnu komunikaciju tijela javne uprave te komunikaciju s europskim organizacijama i institucijama, čime se provodi digitalna transformacija državne uprave u Republici Hrvatskoj. Pružanjem strateških, stručnih i provedbenih usluga javnom sektoru u planiranju, razvoju, podršci i održavanju poslovno-informacijskih sustava po principima umrežene i korisnički usmjerene uprave, APIS IT zauzima posebno mjesto u sustavu državne informacijske infrastrukture i to tako da:

- razvija, održava i udomljava kompleksne informacijske sustave Porezne i Carinske uprave koji moraju biti dostupni bez prekida;
- kroz projekt Centar dijeljenih usluga (CDU) djeluje kao partner i primarni pružatelj dijeljenih usluga osiguravajući državnu cloud infrastrukturu i platformu za razmjenu podataka između institucija javne uprave;
- udomljava temeljne registre (OIB, matice);
- sudjeluje u ključnim projektima uprave poput e-Građani i tehničke provedbe izbora;
- upravlja sa dva podatkovna centra koji čine ključnu okosnicu državne informacijske infrastrukture.

2.9. Sektor: mediji

U okviru ovog sektora ključnu ulogu ima **Hrvatska radiotelevizija (HRT),** javni medijski servis Republike Hrvatske, koji svojim programom zadovoljava informativne, kulturne, obrazovne i zabavne potrebe građana te doprinosi očuvanju nacionalnog identiteta i promicanju demokratskih vrijednosti i Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA), koja prikuplja i razašilje činjenične i objektivne novinsko-agencijskih informacija o zbivanjima u Republici Hrvatskoj i svijetu za potrebe medija i drugih sudionika društvenoga, političkoga, kulturnog i gospodarskog života. Državno vlasništvo u ovom sektoru omogućuje osiguravanje javnog interesa, neovisnog pristupa informacijama i ravnomjerne dostupnosti medijskih sadržaja građanima.

U nastavku slijede razlozi zbog kojih pojedine pravne osobe imaju status pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

Hrvatska radiotelevizija (HRT) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: za ostvarenje strateškog cilja i obavljanje zadaće javne radiotelevizije, ključno je državno vlasništvo nad javnim servisom koje pritom nesmetano može zadovoljiti interese javnosti na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, kao i osigurati dovoljnu zastupljenost informativnog, umjetničkog, kulturnog, obrazovnog, dječjeg, zabavnog, sportskog i drugog sadržaja građanima Republike Hrvatske te mu je fokus prvenstveno na kvaliteti i dostupnosti sadržaja svima, a ne na ostvarivanju profita.

Financiranje mješovitim modelom, koji kombinira javno i komercijalno, najčešće je primjenjivan model u Europi. HRT ima obvezu u čuvanju, njegovanju i promicanju kulture, civilnog društva i demokracije, poštivanja različitosti i poticanju tolerancije, promicanju znanja i obrazovanja, poticanju kreativnosti i inovativnosti, solidarnosti i humanosti, promicanju medijske kulture i pismenosti te mora biti glavni štit u borbi protiv dezinformacija.

Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA) - RH 100%
Razlozi za državno vlasništvo: HINA je pravna osoba koja ima status javne ustanove čije je ustrojstvo i način rada uređeno Zakonom o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji („Narodne novine“, broj 96/01). Osnivač javne ustanove HINA-e je Republika Hrvatska te je ista identificirana kao nacionalna kritična infrastruktura.
Djelatnost Hine je prikupljanje i razašiljanje što potpunijih činjeničnih i objektivnih novinsko-agencijskih informacija o zbivanjima u Republici Hrvatskoj i svijetu za potrebe medija i drugih sudionika društvenoga, političkoga, kulturnog i gospodarskog života.
HINA u svojoj biti plasira činjenične i provjerene informacija sukladno strogim profesionalnim standardima bez senzacionalizma i pristranosti.

3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

3.1. Selekcijski postupak za članove organa pravnih osoba

Postupak izbora članova uprava i nadzornih odbora provodi se transparentnim postupcima javnih natječaja koji se zasnivaju na kompetencijama kandidata, kako pojedinačnim tako i zajedničkim, kako bi se osiguralo što bolje i efikasnije funkcioniranje organa pravne osobe. Kandidati se biraju sukladno odredbama Uredbe o izboru i imenovanju kandidata za članove organa pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske, kojom je propisan postupak izbora kandidata, kao i uvjeti koje kandidati moraju zadovoljiti.

3.2. Politika primitaka

Politika primitaka ima za cilj na jednom mjestu utvrditi okvire za određivanje primitaka članova uprava i nadzornih odbora pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske. Utvrđivanjem konkurentnih i primjerenih primitaka potiče se postizanje dugoročnih ciljeva, interesa i vrijednosti pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske te osigurava održivost i učinkovitost poslovanja u skladu s njihovom poslovnom strategijom. Nadalje, u okviru Politike primitaka posebna pažnja biti će posvećena transparentnoj javnoj objavi ukupnih primanja članova uprava i nadzornih odbora te povezivanju primanja s rezultatima pravne osobe uzimajući u obzir veličinu i složenost pravne osobe, kao i uspješnost poslovanja.

3.3. Politika isplate dividendi i udjela u dobiti

Sukladno Zakonu o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske Vlada donosi odluku o usvajanju politike isplate dividendi odnosno udjela u dobiti za pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva financija, uzimajući u obzir dugoročnu poslovnu strategiju, financijski položaj i uspješnost poslovanja pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske. Prilikom predlaganja odnosno donošenja odluka o uporabi dobiti organi pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske i vlasnička tijela dužni su se pridržavati Politike isplate dividendi odnosno udjela u dobiti. Ministarstvo financija obvezno je pratiti provedbu politike isplate dividendi odnosno udjela u dobiti te najmanje svake četiri godine preispitati ovu politiku.

3.4. Ciljevi poslovanja

Vlada je uspostavila regulatorni i institucionalni okvir kojim je poboljšana transparentnost u području postavljanja ciljeva. Republika Hrvatska kao informirani i aktivni vlasnik, postavlja relevantne, jasne, precizne, mjerljive i vremenski određene ciljeve te njihovom javnom objavom definira svoja očekivanja. Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske dužne su osigurati učinkovito i održivo poslovanje, integrirajući zadane ciljeve u svoje godišnje i srednjoročne planove. Postupak postavljanja, praćenje ispunjenja ciljeva te uloga vlasničkih tijela i nadležnih ministarstava u istom procesu detaljnije se uređuje uredbom Vlade.

3.5. Sustav unutarnjih kontrola

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske uspostavljaju i razvijaju sustav unutarnjih kontrola razmjeran veličini, složenosti poslovanja i izloženosti rizicima.

Sustav unutarnjih kontrola treba pružiti razumno uvjerenje da se poslovni ciljevi ostvaruju na zakonit, ekonomičan, učinkovit i održiv način, uz zaštitu imovine, pouzdano izvještavanje i odgovorno upravljanje javnim resursima.

Uprava je odgovorna za uspostavu i razvoj sustava unutarnjih kontrola te za integrirano upravljanje rizicima koji mogu utjecati na ostvarivanje poslovnih ciljeva.

Nadzorni odbor, odbor za rizike, revizijski odbor i druge kontrolne funkcije, gdje su uspostavljene, prate učinkovitost sustava unutarnjih kontrola i upravljanja rizicima u skladu s primjenjivim propisima i dobrim praksama korporativnog upravljanja.

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske primjenjuju Okvir za razvoj sustava unutarnjih kontrola koji donosi Ministarstvo financija, uz uvažavanje načela proporcionalnosti.

3.6. Transparentnost i izvještavanje

3.6.1. Objava planova i izvještaja

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske su dužne osigurati jednostavan i nediskriminirajući pristup javnosti informacijama i dokumentima propisanim Pravilnikom o objavljivanju i izvještavanju.

Pravne osobe su dužne osigurati objavu informacija o vlasničkoj strukturi, korporativnom upravljanju, financijskim i nefinancijskim ciljevima, uključujući ciljeve održivosti, poslovnim rizicima te drugim relevantnim podacima. Također su dužne izrađivati i javno objavljivati godišnje i srednjoročne planove poslovanja te godišnje, polugodišnje i tromjesečne financijske izvještaje. U tu svrhu obvezne su redovito održavati mrežne stranice na kojima objavljuju propisane informacije i dokumente, uz zaštitu podataka koji predstavljaju poslovnu ili profesionalnu tajnu.

3.6.2. Izvještaj o održivosti

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske koje su obveznici izvještavanja o održivosti sukladno zakonu kojim se uređuje računovodstvo poduzetnika dužne su izrađivati i objavljivati izvještaje o održivosti u skladu s primjenjivim nacionalnim propisima i pravnom stečevinom Europske unije, uključujući zahtjeve koji proizlaze iz CSRD direktive i Europskih standarda izvještavanja o održivosti. Izvještaji o održivosti podliježu obveznoj provjeri u skladu s propisima kojima se uređuje računovodstvo poduzetnika i revizija.

Radi povećanja transparentnosti poslovanja, pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske koje nisu obveznici izvještavanja o održivosti potiču se na dobrovoljno izvještavanje o održivosti primjenom Europskih standarda za izvještavanje o održivosti (ESRS).

3.6.3. Objedinjeno godišnje izvješće

Ministarstvo financija priprema i objavljuje objedinjeno godišnje izvješće o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske sukladno odredbama Pravilnika o objavljivanju i izvještavanju. Objedinjeno godišnje izvješće za prethodnu godinu dostavlja se Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru te objavljuje na mrežnim stranicama Ministarstva financija.

4. ODGOVORNO POSLOVNO PONAŠANJE

Odgovorno poslovno ponašanje (*Responsible Business Conduct* – dalje u tekstu: RBC) je ključno za osiguranje da pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske posluju u skladu sa visokim etičkim, društvenim i ekološkim standardima. Vlasnička politika prepoznaje odgovornosti pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske prema dionicima i zahtijeva da o njima izvještavaju. Ova politika ima za cilj definiranje principa i smjernica koje će voditi pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske ka održivom i odgovornom poslovanju.

Pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske trebaju postupati u skladu sa relevantnim međunarodnim normama uključujući *Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća o odgovornom poslovnom ponašanju*. Smjernice potiču pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske na pozitivan doprinos gospodarskom, ekološkom i socijalnom napretku istodobno imajući u vidu moguće štetne učinke poslovnih aktivnosti na radnike, ljudska prava, okoliš, podmićivanje, potrošače i korporativno upravljanje. *Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća o odgovornom poslovnom ponašanju* imaju svoj jedinstven mehanizam za promicanje i podnošenje tužbi u slučaju kršenja ovih Smjernica – nacionalne kontaktne točke (tzv. NKT-ove). Zadatak Nacionalne kontaktne točke u Republici Hrvatskoj (https://rbcroatia.gov.hr/) je promicati *Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća o odgovornom poslovnom ponašanju* te osigurati mehanizam za rješavanje konkretnih slučajeva koji se odnose na nepridržavanje preporuka iz Smjernica. NKT nudi dobre usluge i olakšava pristup konsenzualnim i nekontradiktornim postupcima (npr. mirenje ili posredovanje).

Republika Hrvatska postavlja visoke standarde pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske za odgovorno poslovno ponašanje. Specifični zakonodavni okvir zahtijeva da pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske implementiraju najbolje prakse u upravljanju okolišem, socijalnim pitanjima i upravljanju (*ESG - Environmental, Social, and Governance*) te služe kao primjeri dobre prakse za privatni sektor, demonstrirajući prednosti odgovornog poslovanja kroz transparentnost, učinkovitost i pozitivne društvene i ekološke utjecaje.

Republika Hrvatska potiče pravne osobe u svom vlasništvu da, u skladu sa svojom djelatnošću i poslovnim okolnostima, razmatraju utjecaje klimatskih promjena te klimatske i okolišne rizike

i prilike relevantne za njihovo poslovanje. U tom kontekstu, pravne osobe potiču se na uključivanje klimatskih aspekata u strateško planiranje, upravljanje rizicima i donošenje investicijskih odluka, s ciljem jačanja dugoročne otpornosti, konkurentnosti i održivosti poslovanja.

Zahtjevi za izvještavanjem pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske uključuju i redovita izvješća o postignućima u području odgovornog poslovanja te su ta izvješća predmet praćenja od strane vlasničkog tijela. Izvještaji uključuju konkretne i mjerljive pokazatelje uspješnosti (KPI-eve) vezane uz ESG aspekte.

Republika Hrvatska potiče i očekuje od nadzornih odbora pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske da integriraju dubinsku analizu (due diligence) temeljenu na riziku za RBC u svoje sustave upravljanja rizikom i interne kontrole kako je predviđeno Smjernicama OECD-a za dubinsku analizu odgovornog poslovnog ponašanja. Dubinska analiza je postupak koji bi pravne osobe trebale provoditi kako bi identificirale, spriječile ili ublažile negativne utjecaje svog poslovanja na ljudska prava, okoliš i etičke standarde. Također, pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske se potiču na redovan dijalog s ključnim dionicima, uključujući radnike, kupce, lokalnu zajednicu i nevladine organizacije, kako bi se osiguralo da poslovanje uzima u obzir njihove potrebe i očekivanja.

Kodeks korporativnog upravljanja kojeg su velika i srednja trgovačka društva dužna primjenjivati također propisuje da se nadzorni odbor i uprava moraju rukovoditi preporukama odgovornog poslovnog ponašanja kako propisuju Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća o odgovornom poslovnom ponašanju i primjenjivim provedbenim Smjernicama OECD-a za dubinsku analizu odgovornog poslovnog ponašanja.

Kombinacijom različitih instrumenata, država potiče pravne osobe u svom vlasništvu da postanu predvodnici u implementaciji standarda odgovornog poslovnog ponašanja, postavljajući ih kao primjer i podižući ukupne standarde cjelokupnog gospodarstva.

5. PLAN RASPOLAGANJA

5.1. Portfelj kojim upravlja Centar za restrukturiranje i prodaju

Državna imovina u obliku dionica i poslovnih udjela kojima upravlja Centar (na dan 31. prosinca 2025. godine) obuhvaća 125 trgovačka društva, kako je to prikazano u tablici koja slijedi:

OPIS	Broj društava na dan 31.12.2025.	Ukupna nominalna vrijednost temeljnog kapitala u EUR	Ukupna nominalna vrijednost portfelja kojim upravlja Centar u EUR
I. Ukupno manjinski portfelj do 49,99%	**105**	**4.420.531.130,57**	**173.490.877,46**
- od toga društva u cijelosti slobodna za prodaju	55	520.224.978,75	56.361.086,18
- od toga društva "pod rezervacijom"	37	1.991.276.426,84	15.324.312,54
- od toga društva djelomično slobodna za prodaju a djelomično "pod rezervacijom"	13	1.909.029.724,99	101.805.478,74
II. Ukupno većinski portfelj iznad 50,00%	**13**	**285.500.078,00**	**279.442.222,00**
- od toga društva u cijelosti slobodna za prodaju	11	230.249.204,00	227.159.156,00
- od toga društva djelomično slobodna za prodaju a djelomično "pod rezervacijom"	2	55.250.874,00	52.283.066,00
UKUPNO (I-II)	**118**	**4.706.031.208,57**	**452.933.099,46**
- društva bez poslovnih aktivnosti	7	2.437.832,64	245.896,01
SVEUKUPNO	**125**	**4.708.469.041,21**	**453.178.995,47**

Od ukupno 118 aktivnih trgovačkih društava u državnom portfelju u kojim upravlja Centar na 31.12.2025. (društva koja obavljaju svoju poslovnu aktivnost), u 105 društva udio ne prelazi 50% temeljnog kapitala, što čini 88,98%, dok u 13 društava udio prelazi 50% temeljnog kapitala, što čini 11,01% ukupnog broja aktivnih društava državnog portfelja kojim upravlja Centar. Društva koja ne obavljaju poslovne aktivnosti biti će brisana iz sudskog registra.

Trgovačka društva kojima će Centar upravljati nakon donošenja ove Vlasničke politike, a u kojima udio Republike Hrvatske u temeljnom kapitalu prelazi 50%:

1. Borovo d.d. (99,99%)
2. Brijuni rivijera d.o.o. (66,67%)
3. Hrvatska brodogradnja- Jadranbrod d.d. (100%)
4. Hrvatski centar za razminiranje – Centar za testiranje, razvoj i obuku d.o.o. (100%)
5. IMUNOLOŠKI ZAVOD d.d. (79,59%)
6. Jadroplov d.d. (70,44%)
7. Plinacro d.o.o. (100%)

8. Uljanik brodogradnja 1865 d.o.o. (97,14%)

5.2. Plan raspolaganja dionicama i poslovnim udjelima

Od 118 trgovačkih društava, za prodaju je u cijelosti raspoloživo 66 društava, djelomično je raspoloživo 15 društva, dok su dionice/poslovni udjeli u 37 društava neraspoloživi.

Centar planira prodaju dionica i poslovnih udjela navedenih društava kako slijedi:

Godina	Broj društava
2026.	35
2027.	25
2028.	21

Osim prodaje, Centar raspolaže dionicama poslovnim udjelima i na slijedeće načine:

- prijenos dionica i poslovnih udjela ovlaštenicima prava na naknadu za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, sukladno Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02 i 98/19, dalje u tekstu: Zakon o naknadi), te ustup dionica bez naknade hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: HRVI iz Domovinskog rata) i članovima uže i šire obitelji smrtno stradalog odnosno nestalog hrvatskog branitelja Domovinskog rata;

- druga raspolaganja (npr. zalog, darovanje i sl.).

Prijenos dionica i poslovnih udjela ovlaštenicima prava na naknadu vrši se iz rezervacija dionica i poslovnih udjela ukoliko su iste određene, odnosno iz preostalog portfelja dionica i poslovnih udjela, ukoliko rezervacija nije određena, a sve sukladno obavezi utvrđenoj Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026.

5.3. Plan stjecanja dionica

Centar stječe dionice i poslovne udjele sukladno odredbama Zakona o Centru za restrukturiranje i prodaju (Narodne novine, broj 102/25).

Uzimajući u obzir činjenicu da je Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. preuzeta obaveza smanjenja portfelja trgovačkih društava koja nisu utvrđena pravnim osobama od posebnog interesa, ne postoji plan stjecanja dionica i poslovnih udjela. Neovisno od navedenog, Centar će stjecati dionice i poslovne udjele kada nadležna tijela i Vlada Republike Hrvatske o tome donesu odgovarajuću odluku.

6. PLAN PREOBLIKOVANJA

6.1. Regulatorni okvir i popis pravnih osoba

Jedan od primarnih zahtjeva Republike Hrvatske, a što je u skladu i sa Smjernicama OECD-a za korporativno upravljanje te dobivenim preporukama, je osiguravanje jednakih uvjeta poslovanja pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske kada se one bave tržišnim aktivnostima kao za trgovačka društva u privatnom vlasništvu, a sve u cilju izbjegavanja narušavanja tržišnog natjecanja.

Stoga je jedna od zadaća Republike Hrvatske unifikacija pravnih oblika pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske koje se isključivo ili pretežno bave tržišnim djelatnostima.

Sukladno članku 13. Zakona o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske, koje su osnovane posebnim zakonima i nemaju pravni oblik trgovačkog društva, a bave se pretežno tržišnim djelatnostima, preoblikovat će se u pravni oblik društva kapitala. Utvrđeno je sedam pravnih osoba koje su osnovane posebnim zakonima i nemaju pravni oblik trgovačkog društva, a to su:

1. Centar za restrukturiranje i prodaju (Centar)
2. Financijska agencija (FINA)
3. Hrvatska radiotelevizija (HRT)
4. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)
5. Jadrolinija
6. Hrvatske vode
7. Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA)

6.2. Analiza pravnog položaja, djelatnosti i financiranja

U nastavku se daje analiza pravnog položaja, djelatnosti i financiranja pojedinih pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske koje su osnovane posebnim zakonima, radi utvrđivanja potrebe njihova preoblikovanja u pravni oblik društva kapitala.

Ad 1) Centar za restrukturiranje i prodaju

Centar za restrukturiranje i prodaju je pravna osoba s javnim ovlastima, čije su temeljne aktivnosti povezane s provedbom zakona o pretvorbi, privatizaciji i specifičnim imovinskopravnim poslovima, a ne s tržišnim poslovanjem u klasičnom smislu. Stoga njegovo djelovanje nije usmjereno na ostvarivanje dobiti na tržištu, već na provedbu javnih ovlasti propisanih Zakonom o Centru za restrukturiranje i prodaju, kao i na upravljanje i raspolaganje dionicama i poslovnim udjelima sukladno Zakonu o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske te ovoj Vlasničkoj politici.

Radi osiguranja kontinuiteta u njegovom radu, ali i usklađenosti sa Zakonom o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, donesen je novi Zakon o Centru za restrukturiranje i prodaju (NN 102/2025), kojim se dodatno uređuju ustroj, financiranje, nadležnosti i primjena standarda korporativnog upravljanja u skladu s OECD-ovim smjernicama. Time se jasno definira njegova posebna pravna i institucionalna uloga unutar sustava upravljanja državnom imovinom.

Ad 2) Financijska agencija (FINA)

Financijska agencija osnovana je posebnim zakonom radi obavljanja javnih ovlasti i pružanja javnih usluga. Istodobno, dio svojih prihoda ostvaruje i obavljanjem tržišnih djelatnosti. Također, FINA ne predstavlja dominantnog aktera ni na jednom tržištu, stoga njezina pozicija na tržištu ne narušava jednake uvjete tržišnog natjecanja s privatnim poduzetnicima. Poslovi koje FINA obavlja po svojoj prirodi su jedinstveni na tržištu te ih samim time ne može obavljati veći broj subjekata zbog čega nije ni moguće narušiti jednake uvjete tržišnog natjecanja. U smislu održavanja jednakih uvjeta na tržištu FINA u obavljanju svojih djelatnosti nije izuzeta od primjene poreznih propisa, a njezin pravni oblik nije zapreka vjerovnicima za pokretanje postupaka za prisilnu naplatu.

Ad 3) Hrvatska radiotelevizija (HRT)

Hrvatska radiotelevizija (HRT) je pravna osoba koja ima status javne ustanove čija se djelatnost, funkcija i sadržaj javnih usluga, financiranje, upravljanje, nadzor i način rada uređuje Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine“ broj: 137/10, 76/12, 78/16, 46/17, 73/17, 94/18, 114/22, 20/23 i 18/24). HRT primarno obavlja javnu medijsku uslugu od posebnog društvenog interesa, a ne gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti. Status javne ustanove bolje odgovara njegovoj zakonom propisanoj javnoj funkciji, posebno modelu financiranja i obvezi pružanja programskih sadržaja koji nisu nužno tržišno isplativi. . Sve više europskih dokumenta, direktiva i uredbi traži od država da osiguraju financiranje i nesmetan rad javnom radiotelevizijskog servisu kao jednom od „čuvara demokracije“ te upravo činjenica da su osigurana sredstva za rad te da profit nije razlog osnivanja ove pravne osobe nema potrebe za njenim preoblikovanjem u pravnom smislu.

Ad 4) Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je osnovana kao posebna financijska institucija, s ciljem pružanja usluga od javnog ili općeg gospodarskog interesa. HBOR kao razvojna i izvozna banka nije konkurencija poslovnim bankama i drugim financijskim subjektima, već ostvaruje poslovnu suradnju s bankama i drugim financijskim institucijama s ciljem poticanja razvitka hrvatskog gospodarstva te jača razvojnu funkciju cijelog sektora. Nastavno na prethodno navedeno, HBOR ne djeluje kao izravni konkurent komercijalnim bankama, nego nadopunjuje tržište nudeći proizvode i uvjete koje komercijalne banke ne mogu ili ne žele ponuditi.

Ad 5) Jadrolinija

Jadrolinija je pravna osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koje obavlja javnu pomorsku linijsku plovidbu i pruža usluge od općeg gospodarskog interesa, osiguravajući trajnu i redovitu povezanost otoka s kopnom te međusobnu povezanost otoka. Pomorski promet predstavlja ključnu infrastrukturu za ostvarivanje teritorijalne povezanosti, ravnomjernog regionalnog razvoja i osiguravanje jednakih uvjeta života za stanovnike otoka. U tom kontekstu djelatnost Jadrolinije nadilazi okvir uobičajenog tržišnog poduzetnika jer njezina uloga nije isključivo gospodarska, već i društvena i javna. Pravna osoba održava cjelogodišnje linije, uključujući i one koje nisu komercijalno isplative, ali su nužne za svakodnevni život stanovništva, funkcioniranje javnih službi, obrazovnog i zdravstvenog sustava te opskrbu otoka.

U svrhu modernizacije upravljanja i jasnijeg definiranja vlasničkih i operativnih odnosa, planira se ukidanje Zakona o Jadroliniji, pri čemu će se pravna osoba preoblikovati u društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) koje će ostati u 100 % vlasništvu Republike Hrvatske. Ova promjena omogućit će učinkovitije upravljanje, fleksibilnije poslovanje i bolju prilagodbu strateškim ciljevima države, pri čemu se i dalje čuva javni interes i kontinuitet pružanja usluga od općeg gospodarskog interesa.

Ad 6) Hrvatske vode

Sukladno članku 198. Zakona o vodama ("Narodne novine", broj 66/19., 84/21. i 47/23.), Hrvatske vode su pravna osoba za upravljanje vodama sui generis, na koje se, ako Zakonom o vodama nije drugačije propisano, primjenjuju propisi koji vrijede za ustanove. Osnivač je Republika Hrvatska. Sukladno članku 201. stavku 2. Zakona o vodama Republika Hrvatska solidarno i neograničeno odgovara za obveze Hrvatskih voda.

Prema članku 198. stavak 4. Zakona o vodama, Hrvatske vode su pravna osoba na koju se primjenjuju propisi o ustanovama, ako samim Zakonom o vodama nije drugačije propisano. Sukladno navedenom, Hrvatske vode su kao ustanova i izvanproračunski korisnik državnog proračuna, upisane u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Djelatnost Hrvatskih voda je propisana člankom 199. Zakona o vodama, u granicama poslova navedenih u tom članku i ta djelatnost se obavlja kao javna služba, a dio poslova se obavljaju kao javne ovlasti (vođenje vodne dokumentacije, stručni poslovi u vezi s davanjem koncesije, izdavanje vodopravnih akata, vodni nadzor, obračun i naplata vodnih naknada i naknada za koncesije, upravljanje posebnim projektima). To proizlazi iz činjenice da Hrvatske vode upravljaju vodama koje su opće dobro i imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske, koje ne mogu biti objektom prava vlasništva i drugih stvarnih prava, odnosno koje se mogu koristiti i nad njima se steći prava samo na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom o vodama i drugim propisima.

S obzirom da ne pružaju javne usluge niti obavljaju tržišnu djelatnost, jer je temeljna djelatnost Hrvatskih voda zaštita od štetnog djelovanja voda (prvenstveno obrana od poplava), financiranje djelatnosti Hrvatskih voda vrši se putem vodnih naknada propisanih Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva ("Narodne novine", br: 153/09., 90/11., 56/13, 154/14. , 119/15., 120/16., 127/17., 66/19. i 36/24.), a ne iz cijena (javne) usluge. Sukladno navedenom,

na računovodstvo Hrvatskih voda se primjenjuje Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Ad 7) Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA)

Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA) - pravna osoba koja ima status javne ustanove čije se ustrojstvo i način rada uređuje Zakonom o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji (Narodne novine“ broj 96/01). HINA obavlja javnu službu prikupljanja i distribucije vjerodostojnih i nepristranih informacija od interesa za Republiku Hrvatsku, a ne djelatnost usmjerenu na ostvarivanje dobiti. Status javne ustanove primjereniji je njezinoj zakonom propisanoj javnoj funkciji te pridonosi očuvanju neovisnosti, dostupnosti i kontinuiteta pružanja informativnih usluga od javnog interesa. Činjenica da HINA obavlja javnu funkciju sukladno svim međunarodnim standardima njeno preoblikovanje u ovom trenutku nije potrebno.

6.3. Provedene i planirane aktivnosti

Analizom pravnih osoba osnovanih posebnim zakonima, a koje nemaju pravni oblik trgovačkog društva (njihove pravne prirode, djelatnosti i izvora financiranja) utvrđeno je da većina navedenih pravnih osoba obavlja poslove javne službe, javne ovlasti ili djelatnosti od posebnog javnog interesa te se ne bavi pretežno tržišnim djelatnostima, zbog čega njihovo preoblikovanje u trgovačko društvo ne bi bilo primjereno niti bi pridonijelo ostvarivanju ciljeva iz Zakona.

Međutim, Jadrolinija uz obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa djeluje i na tržištu pomorskog prijevoza. Slijedom navedenoga, u svrhu modernizacije upravljanja i jasnijeg razgraničenja vlasničkih i operativnih odnosa, planira se ukidanje Zakona o Jadroliniji te preoblikovanje pravne osobe u društvo s ograničenom odgovornošću koje će ostati u stopostotnom vlasništvu Republike Hrvatske.

Pregled provedenih i planiranih aktivnosti u svezi preoblikovanja odnosno zakonodavnih promjena pravnih osoba koje su osnovane posebnim zakonima i nemaju pravni oblik trgovačkog društva prikazani su u tablici koja slijedi:

Pravna osoba	Osnovana posebnim zakonom	Klasifikacija prema djelatnosti	Plan preoblikovanja u društvo kapitala	Provedene / planirane zakonodavne aktivnosti	Rok
Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP)	Da	Javna	Ne	Donesen novi zakon (NN 102/2025)	Provedeno 01.10.2025.
Financijska agencija (FINA)	Da	Mješovita (pretežito javna)	Ne	U izradi novi zakon	IV. kvartal 2026.
Hrvatska radiotelevizija (HRT)	Da	Mješovita (pretežito javna)	Ne	Nisu planirane izmjene zakonodavnog okvira	-
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	Da	Javna	Ne	Donesen Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN 55/26)	Provedeno 27.05.2026.

Jadrolinija	Da	Mješovita (pretežito tržišna)	Da - preoblikovanje u d.o.o.	Ukidanje Zakona o Jadroliniji	III. kvartal 2029.
Hrvatske vode	Da	Javna	Ne	Nisu planirane izmjene zakonodavnog okvira	-
Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA)	Da	Javna	Ne	Nisu planirane izmjene zakonodavnog okvira	-

7. POTREBA REDOVITOG PREISPITIVANJA I REVIZIJE VLASNIČKE POLITIKE

Ova Vlasnička politika predstavlja temeljni dokument za definiranje opravdanosti državnog vlasništva u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske. U skladu sa Zakonom o pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, Vlasnička politika mora biti podložna periodičnom preispitivanju i prilagodbi, vodeći računa o gospodarskim, fiskalnim, razvojnim i strateškim okolnostima Republike Hrvatske.

Sukladno članku 21. Zakona, Ministarstvo koordinira i kontinuirano prati provedbu Vlasničke politike te najmanje svake četiri godine preispituje vlasničku politiku i odluku o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Takvo normativno rješenje potvrđuje da Vlasnička politika nije statičan dokument, već dinamičan okvir koji mora odgovarati promjenama u okruženju i razvojnim prioritetima države.

Potreba redovite revizije Vlasničke politike proizlazi osobito iz načela opravdanosti državnog vlasništva, prema kojem Republika Hrvatska može biti nositelj članskih prava u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske ako za to postoji opravdani razlog koji mora biti utvrđen i obrazložen u Vlasničkoj politici. U slučajevima kada ne postoji opravdani razlog za članska prava Republike Hrvatske u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, članskim pravima Republike Hrvatske u tim pravnim osobama raspolagat će se s ciljem izlaska Republike Hrvatske iz vlasničke strukture tih pravnih osoba.

Redovito preispitivanje Vlasničke politike omogućuje Republici Hrvatskoj da pravodobno procijeni ostvaruju li pojedine pravne osobe ciljeve zbog kojih je državno vlasništvo uspostavljeno odnosno zadržano. Takva procjena obuhvaća analizu strateške važnosti pojedine pravne osobe, njezin doprinos ostvarivanju javnih politika, tržišne okolnosti u kojima djeluje te mogućnost da se isti ciljevi ostvare drugim regulatornim ili tržišnim mehanizmima bez potrebe za državnim vlasništvom.

U skladu s dobrom međunarodnom praksom i Smjernicama OECD-a za korporativno upravljanje u državnim poduzećima, država treba periodično preispitivati opravdanost svojeg vlasništva kako bi osigurala da državno vlasništvo ostane usmjereno na ostvarivanje jasno definiranih javnih interesa i strateških ciljeva. Takav pristup pridonosi većoj transparentnosti, odgovornosti i učinkovitosti u upravljanju državnom imovinom te smanjuje rizik zadržavanja

vlasničkih udjela za koje više ne postoji odgovarajuće javnopolitičko ili gospodarsko opravdanje.

Postupak revizije Vlasničke politike također omogućuje usklađivanje vlasničkih ciljeva Republike Hrvatske s promjenama u nacionalnim razvojnim prioritetima, tehnološkim promjenama i tržišnim kretanjima. Time se osigurava da država kao vlasnik djeluje predvidljivo, transparentno i u skladu s načelima dobrog korporativnog upravljanja, uz jasno definirana očekivanja prema pravnim osobama u svom vlasništvu.

Rezultati preispitivanja Vlasničke politike mogu, prema potrebi, dovesti do izmjene razloga za državno vlasništvo, promjene statusa pojedinih pravnih osoba, uključivanja novih pravnih osoba u kategoriju od posebnog interesa ili pokretanja postupaka raspolaganja vlasničkim udjelima u slučajevima kada više ne postoji opravdani razlog za zadržavanje državnog vlasništva. Na taj se način osigurava da portfelj Republike Hrvatske bude usklađen s dugoročnim interesima države, fiskalnom održivošću i potrebama građana.